

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0317/ ๖๑๐.๖๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... ๖๑๐๔ กค.๖๔ ๖๑๐
วันที่..... ๖๑๐๔ เวลา..... ๑๕.๐๑

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ 10400

๖๑ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. และร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีไร่ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/ว 51 ลงวันที่ 30 มีนาคม ๒๕๔๘

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล และบัญชีเปรียบเทียบ จำนวน 20 ชุด
2. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีไร่ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ. พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล และบัญชีเปรียบเทียบ จำนวน 20 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม ๒๕๔๘ เห็นชอบในหลักการร่างแผนพัฒนากฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยแผนพัฒนากฎหมายของอนุกรรมการ และแผนพัฒนากฎหมายของส่วนราชการต่าง ๆ และโดยที่ร่างกฎหมายที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนากฎหมายแห่งชาติจะระบุเพียงชื่อร่างกฎหมายและสาระสำคัญโดยย่อเท่านั้น สำหรับเนื้อหาของร่างกฎหมายในรายละเอียดให้คณะอนุกรรมการหรือกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการยกร่างอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น

กระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ราชพัสดุขอเสนอร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ จำนวน ๒ ฉบับ ซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนากฎหมายแห่งชาติดังกล่าว ดังนี้

1. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. (ออกโดยอาศัยอำนาจตามความมาตรา 6 และมาตรา 12) เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 ข้อ 25 เพื่อให้สามารถนำที่ราชพัสดุที่สงวนไว้แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการมาจัดหาประโยชน์ได้รวดเร็ว รองรับนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุปัญหาความยากจนและสนับสนุนโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนให้ประสบผลสำเร็จ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

2. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ. (ออกโดยอาศัยอำนาจตามความมาตรา 8 และมาตรา 12) เพื่อยกเลิกกฎกระทรวงเดิมทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2537) ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2542) และฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 แล้วร่างขึ้นใหม่ให้อยู่ในฉบับเดียวโดยปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการในการโอนกรรมสิทธิ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายไชยยศ ละอมนำโพธิ์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์

โทร.0 - 2278 - 5566

โทรสาร.0 - 2270 - 1479

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ
ที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ตามกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตรงตามความต้องการและเอื้ออำนวยต่อการที่จะนำมาใช้ในการบริหารนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่างกฎกระทรวง
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้
ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

- (๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๑๘
- (๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๑๘
- (๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๑๘

ข้อ ๒ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้
เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ จะกระทำได้แต่โดยการขาย การแลกเปลี่ยน หรือการให้ และจะต้อง
ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน เว้นแต่การโอนกรรมสิทธิ์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังต่อไปนี้
ให้ดำเนินการได้เมื่อกระทรวงการคลังให้ความยินยอมหรือเห็นชอบแล้ว

- (๑) ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (๓) ตามโครงการของส่วนราชการ หน่วยงาน หรือ องค์การของรัฐ ซึ่งต้องปฏิบัติ
ตามขั้นตอนและวิธีการของกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว

การให้ที่ราชพัสดุจะกระทำได้เฉพาะเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์
อย่างอื่น หรือการโอนคืนให้แก่ผู้ยกให้

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตามข้อ ๒ (๑) (๒) และ (๓) ให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินเก้าคน ประกอบด้วยอธิบดีกรมธนารักษ์หรือรองอธิบดีกรมธนารักษ์ ซึ่งอธิบดีกรมธนารักษ์มอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมที่ดิน หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายกรมธนารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักประเมินราคาทรัพย์สิน กรมธนารักษ์ และบุคคลอื่นเป็นกรรมการ และหัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาธุรกิจและศักยภาพที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อกระทรวงการคลังเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ข้อ ๔ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุโดยประเมินจากราคาที่คาดว่าจะเป็นราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบัน และให้คำนึงถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ มูลค่าเพิ่มของที่ราชพัสดุในกรณีที่จะนำไปผนวกเข้ากับที่ดินของบุคคลอื่นที่อยู่ติดกัน รวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยที่สำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทางราชการ

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง จะให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการประเมินอสังหาริมทรัพย์ทำการศึกษาและประเมินราคาของที่ราชพัสดุเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับมูลค่าขั้นต่ำที่คณะกรรมการประเมินกำหนดไว้ก็ได้ ทั้งนี้ การให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการประเมินอสังหาริมทรัพย์ทำการดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

สำหรับการขายที่ราชพัสดุตามข้อ ๖ (๒) และ (๓) คณะกรรมการตามข้อ ๓ อาจพิจารณากำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุได้ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบัน

ข้อ ๕ ที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุอย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะเบื้องต้น ดังนี้

(๑) อยู่ติดกับทางหลวง หรือทางสาธารณะที่สะดวกแก่การคมนาคม หรืออยู่ติดกับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่มีทางเข้าออกสู่ทางหลวง หรือทางสาธารณะอยู่แล้ว

(๒) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ตามความมุ่งหมาย โดยไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยผังเมืองหรือกฎหมายอื่น

(๓) มีขนาดเหมาะสม หรือเมื่อนำไปผนวกเข้ากับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ติดกันแล้วจะมีขนาดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้

การพิจารณากำหนดมูลค่าที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุให้ใช้หลักเกณฑ์ตาม
ข้อ ๔ โดยอนุโลม

ข้อ ๖ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กระทำโดยวิธีประมูลตามระเบียบที่
กระทรวงการคลังกำหนด เว้นแต่การขายหรือการแลกเปลี่ยนดังต่อไปนี้ จะกระทำโดยวิธีอื่นก็ได้ คือ

(๑) การขายหรือการแลกเปลี่ยนกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล

(๒) การขายที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ซื้อหรือได้มาโดยวิธีอื่นโดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายตามโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

(๓) การขายที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรม ได้มาโดยการบังคับเวนคืนหรือตกลง
ซื้อขายตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ คืนแก่เจ้าของที่ดินเดิม หรือทายาท เนื่องจากทาง
ราชการมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น หรือ

(๔) การขายหรือการแลกเปลี่ยนซึ่งคณะกรรมการตามข้อ ๓ โดยความเห็นชอบของ
กระทรวงการคลังเห็นว่าโดยสภาพไม่เหมาะสมที่จะกระทำโดยวิธีประมูล

ข้อ ๗ การให้ที่ราชพัสดุเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์
อย่างอื่น ให้คำนึงถึงสภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ กับความเหมาะสมและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชน
โดยรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุดินให้แก่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้จะกระทำ
ได้เมื่อ

(๑) ที่ราชพัสดุนั้นมิใช่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน
โดยเฉพาะ

(๒) ทางราชการไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้
หรือมิได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ภายในห้าปี นับแต่วันที่ยกที่ดินนั้นให้แก่ทางราชการ

ในกรณีที่ทางราชการประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้นตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้
แต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทันกำหนดเวลา หรือประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ต่างไปจาก
วัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ จะต้องทำความตกลงเพื่อขอยยาระยะเวลาหรือขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์
กับผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้แล้วแต่กรณีก่อนครบกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ยกที่ดินนั้นให้แก่
ทางราชการ หากผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้อินยอมก็ให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น

การดำเนินการเพื่อให้ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้มารับคืนที่ราชพัสดุดังวรรคหนึ่ง
ให้ส่วนราชการที่จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น แจ้งให้ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ทราบโดยวิธีส่ง
ทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังภูมิลำเนาของผู้ขึ้น และในกรณีที่ไม่มีผู้รับหรือไม่รู้ตัวผู้รับหรือรู้ตัวแต่ไม่ทราบ

ภูมิสำเนาให้กระทำโดยประกาศ ณ ที่ตั้งแปลงที่ดิน สำนักงานที่ดินและสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอในท้องที่และประกาศในราชกิจจานุเบกษา หากครบกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้มายื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุก็ให้ทางราชการสามารถนำที่ราชพัสดุนั้นไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมได้

ข้อ ๙ ในกรณีผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ที่มีสิทธิขอคืนที่ราชพัสดุตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ยื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุดังกล่าวแล้ว หากทางราชการยังมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้นและกระทรวงการคลังยังมิได้พิจารณาให้เป็นที่ยุติ ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองแห่งกฎหมายนี้โดยอนุโลม แต่ถ้าผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ดังกล่าวมิได้ยื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุนั้นไว้ ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองและวรรคสามแห่งกฎหมายนี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ยกให้ หรือทายาทของผู้ยกให้ยังไม่มีสิทธิยื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุตามวรรคแรกแต่มีสิทธิได้รับคืนที่ราชพัสดุตามกฎหมายนี้ แต่ล่วงเลยเวลาที่จะดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองแห่งกฎหมายนี้แล้วก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองและวรรคสามแห่งกฎหมายนี้ได้โดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ตารางเปรียบเทียบกฎกระทรวงปัจจุบัน กับร่างกฎกระทรวงที่ขอปรับปรุงแก้ไข

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๗), กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ ๑ ให้ยกเลิก (๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ (๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘	กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ. อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ ๑ ให้ยกเลิก (๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ (๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ (๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘	เนื่องจากเป็นกรณีการยกเลิกกฎกระทรวงเดิมแล้วกำหนดกฎกระทรวงขึ้นใหม่ในเรื่องเดียวกัน การกำหนดข้อจึงใช้รูปแบบตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้ว เมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยชื่อกฎกระทรวงจะแสดงถึงเนื้อหาสาระของกฎหมายไว้ด้วย เนื่องจากกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น ที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบันกฎกระทรวงที่มีผลบังคับใช้มีอยู่ ๓ ฉบับ ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้สมบูรณ์เป็นปัจจุบันตรงตามความต้องการ

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
ข้อ ๒ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ จะกระทำได้แต่โดยการขาย การแลกเปลี่ยน หรือการให้ และจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน เว้นแต่การโอนกรรมสิทธิ์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการได้เมื่อกระทรวงการคลังให้ความยินยอมแล้ว (๑) กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๒) กฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	ข้อ ๒ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ จะกระทำได้แต่โดยการขาย การแลกเปลี่ยน หรือการให้ และจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน เว้นแต่การโอนกรรมสิทธิ์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการได้เมื่อกระทรวงการคลังให้ความยินยอมหรือเห็นชอบแล้ว (๑) ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (๓) ตามโครงการของส่วนราชการ หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ ซึ่งต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการของกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว	และเอื้ออำนวยต่อการที่จะนำมาใช้ในการบริหารนโยบายของรัฐบาลรวมทั้งเพื่อเป็นการรวบรวมหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อง่ายแก่การค้นคว้าอ้างอิง จึงสมควรยกเลิกกฎกระทรวงเดิมทั้ง ๓ ฉบับ แล้วร่างขึ้นใหม่ไว้ในฉบับเดียวกัน เนื่องจากนอกเหนือจากการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น เพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนที่ดินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีตามหลักการเดิมแล้วยังมีการโอนที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรม จัดซื้อหรือจัดหาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด บ้างก็ตามโครงการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติไว้แล้ว การโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินไปให้ผู้ได้รับสิทธิ หน่วยงานนั้น ๆ ย่อมต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการของกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว จึงเห็นสมควรเพิ่มเติมการโอนที่ราชพัสดุที่ได้มาโดยวิธีการข้างต้นให้สามารถโอนได้เมื่อกระทรวงการคลังเห็นชอบ ซึ่งจะทำให้การพิจารณาดำเนินการรวดเร็วขึ้น

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
การให้ที่ราชพัสดุจะกระทำได้เฉพาะเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์อย่างอื่นหรือ การโอนคืนให้แก่ผู้ยกให้ ข้อ ๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ ที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตามข้อ ๒ (๑) และ (๒) ให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ประกอบด้วย อธิบดีกรมธนารักษ์หรือรองอธิบดีกรมธนารักษ์ ซึ่งอธิบดี กรมธนารักษ์มอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทน กระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมที่ดินและบุคคลอื่นเป็น กรรมการ และผู้อำนวยการสำนักบริหารที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ ซึ่งอธิบดีกรมธนารักษ์มอบหมายเป็น กรรมการและเลขานุการ เพื่อทำการพิจารณาและเสนอ ความเห็นต่อกระทรวงการคลังเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะ รัฐมนตรี	การให้ที่ราชพัสดุจะกระทำได้เฉพาะเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์อย่างอื่นหรือ การโอนคืนให้แก่ผู้ยกให้ ข้อ ๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ ที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตามข้อ ๒(๑) (๒) และ (๓) ให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวน ไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินเก้าคน ประกอบด้วยอธิบดี กรมธนารักษ์ หรือรองอธิบดีกรมธนารักษ์ ซึ่งอธิบดีกรมธนารักษ์ มอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมที่ดิน หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย กรมธนารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักประเมินราคาทรัพย์สิน กรมธนารักษ์ และบุคคลอื่นเป็นกรรมการ และหัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาธุรกิจ และศักยภาพที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ เป็นกรรมการและ เลขานุการ เพื่อทำการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อ กระทรวงการคลังเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี	ยังคงหลักการและถ้อยคำตามกฎกระทรวงเดิม เพื่อเป็นการปรับปรุงจำนวนของคณะกรรมการจากเดิม ไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน เป็นไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินเก้าคนเพราะบางกรณีมีความจำเป็นที่ต้องแต่งตั้ง ผู้มีความรู้ความสามารถ และเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ มากกว่าสามคน จึงสมควรปรับจำนวนรวมทั้งระบุชื่อ ตำแหน่งกรรมการในส่วนของบุคคลอื่น และกรรมการและ เลขานุการให้ตรงข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ ข้อ ๔ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุโดยประเมินจากราคาที่คาดว่าจะเป็นราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบันและ ให้คำนึงถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ มูลค่าเพิ่มของที่ราชพัสดุในกรณีที่จะนำไปผนวกเข้ากับที่ดินของบุคคลอื่นที่อยู่ติดกัน รวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทางราชการ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง จะให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการประเมินอสังหาริมทรัพย์ ทำการศึกษาและประเมินราคาที่ราชพัสดุเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับมูลค่าขั้นต่ำที่คณะกรรมการประเมินกำหนดไว้ก็ได้ ทั้งนี้ การให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการประเมินอสังหาริมทรัพย์ทำการดังกล่าว ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด	ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ ข้อ ๔ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุโดยประเมินจากราคาที่คาดว่าจะเป็นราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบันและ ให้คำนึงถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ มูลค่าเพิ่มของที่ราชพัสดุในกรณีที่จะนำไปผนวกเข้ากับที่ดินของบุคคลอื่นที่อยู่ติดกัน รวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทางราชการ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง จะให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการประเมินอสังหาริมทรัพย์ ทำการศึกษาและประเมินราคาที่ราชพัสดุเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับมูลค่าขั้นต่ำที่คณะกรรมการประเมินกำหนดไว้ก็ได้ ทั้งนี้ การให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการประเมินอสังหาริมทรัพย์ทำการดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด	ยังคงหลักการและถ้อยคำตามกฎกระทรวงเดิม ยังคงหลักการและถ้อยคำตามกฎกระทรวงเดิม

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
สำหรับการขายที่ราชพัสดุตามข้อ ๖(๒) และ(๓) คณะกรรมการตามข้อ๓อาจพิจารณากำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุได้ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบัน ข้อ ๕ ที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุอย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะเบื้องต้น ดังนี้ (๑) อยู่ติดกับทางหลวง หรือทางสาธารณะที่สะดวกแก่การคมนาคม หรืออยู่ติดกับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่มีทางเข้าออกสู่ทางหลวงหรือทางสาธารณะอยู่แล้ว (๒) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ตามความมุ่งหมายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยผังเมือง หรือกฎหมายอื่น (๓) มีขนาดเหมาะสม หรือเมื่อนำไปผนวกเข้ากับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ติดกันแล้ว จะมีขนาดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ การพิจารณากำหนดมูลค่าของที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุให้ใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ ๔ โดยอนุโลม	สำหรับการขายที่ราชพัสดุตามข้อ ๖(๒) และ(๓) คณะกรรมการตามข้อ๓อาจพิจารณากำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุได้ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบัน ข้อ ๕ ที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุอย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะเบื้องต้น ดังนี้ (๑) อยู่ติดกับทางหลวง หรือทางสาธารณะที่สะดวกแก่การคมนาคม หรืออยู่ติดกับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่มีทางเข้าออกสู่ทางหลวงหรือทางสาธารณะอยู่แล้ว (๒) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ตามความมุ่งหมายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยผังเมือง หรือกฎหมายอื่น (๓) มีขนาดเหมาะสม หรือเมื่อนำไปผนวกเข้ากับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ติดกันแล้ว จะมีขนาดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ การพิจารณากำหนดมูลค่าที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุให้ใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ ๔ โดยอนุโลม	ยังคงหลักการและถ้อยคำตามกฎกระทรวงเดิม

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
ข้อ ๖ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กระทำโดยวิธีประมูลตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด เว้นแต่การขายหรือการแลกเปลี่ยนดังต่อไปนี้ จะกระทำโดยวิธีอื่นก็ได้ คือ (๑) การขายหรือการแลกเปลี่ยนกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ องค์การปกครองท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล (๒) การขายที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ซื้อหรือได้มาโดยวิธีอื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายตามโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี (๓) การขายที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรม ได้มาโดยการบังคับเวนคืนหรือตกลงซื้อขายตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ คินแก่เจ้าของที่ดินเดิม หรือทายาทเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น หรือ (๔) การแลกเปลี่ยนซึ่งคณะกรรมการตามข้อ ๓ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเห็นว่าโดยสภาพไม่เหมาะสมที่จะกระทำโดยวิธีประมูล	ข้อ ๖ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กระทำโดยวิธีประมูลตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด เว้นแต่การขายหรือการแลกเปลี่ยนดังต่อไปนี้ จะกระทำโดยวิธีอื่นก็ได้ คือ (๑) การขายหรือการแลกเปลี่ยนกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ องค์การปกครองท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล (๒) การขายที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ซื้อหรือได้มาโดยวิธีอื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายตามโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี (๓) การขายที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรม ได้มาโดยการบังคับเวนคืนหรือตกลงซื้อขายตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ คินแก่เจ้าของที่ดินเดิม หรือทายาทเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น หรือ (๔) การขายหรือการแลกเปลี่ยนซึ่งคณะกรรมการตามข้อ ๓ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเห็นว่าโดยสภาพไม่เหมาะสมที่จะกระทำโดยวิธีประมูล	ข้อ ๖ (๑) (๒) และ (๓) ยังคงหลักการตามกฎกระทรวงเดิมเพียงเปลี่ยนคำว่า “องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็น “องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” เท่านั้น เพิ่มกรณีการขาย ให้คณะกรรมการตามข้อ ๓ มีอำนาจพิจารณาเสนอให้ความเห็นว่าโดยสภาพไม่เหมาะที่จะกระทำโดยวิธีประมูล เพื่อรองรับกรณีที่ส่วนราชการได้เข้าปลูกสร้าง

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
ข้อ ๗ การให้ที่ราชพัสดุเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์อย่างอื่น ให้คำนึงถึงสภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ กับความเหมาะสมและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชนโดยรวมเป็นสำคัญ ข้อ ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุดินให้แก่ผู้ยกให้ หรือทายาทของผู้ยกให้จะกระทำได้เมื่อ (๑) ที่ราชพัสดุนั้นมิใช่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (๒) ทางราชการไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้หรือมิได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ภายในสิบปีนับแต่วันที่ยกที่ดินนั้นให้แก่ทางราชการ	ข้อ ๗ การให้ที่ราชพัสดุเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์อย่างอื่น ให้คำนึงถึงสภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ กับความเหมาะสมและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชนโดยรวมเป็นสำคัญ ข้อ ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุดินให้แก่ผู้ยกให้ หรือทายาทของผู้ยกให้จะกระทำได้เมื่อ (๑) ที่ราชพัสดุนั้นมิใช่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (๒) ทางราชการไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ หรือมิได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ภายในห้าปีนับแต่วันที่ยกที่ดินนั้นให้แก่ทางราชการ	อาคารราชพัสดุนบนที่ดินอื่นที่มีใช้ที่ราชพัสดุโดยความยินยอมของเจ้าของ ต่อมาเลิกใช้หรือหมดความจำเป็นที่จะใช้และเจ้าที่ดินประสงค์จะขอซื้อในสภาพที่คงเป็นอาคาร จึงจำต้องเพิ่มเติมกรณีนี้ ยังคงหลักการและถ้อยคำตามกฎกระทรวงเดิม เนื่องจากกฎกระทรวงที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเปิดช่องให้ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้สามารถยื่นเรื่องราวขอคืน ที่ราชพัสดุได้โดยไม่จำกัดเวลา หากที่ราชพัสดุนั้นยังไม่มีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และทางราชการยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อเวลาการยื่นเรื่องราวขอคืนตาม (๓) ได้ล่วงเลยไปแล้ว

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
(๓) ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ไต่ยื่นเรื่องราวขอที่ราชพัสดุคืนภายในสองปี นับแต่วันที่ทางราชการแจ้งความประสงค์ที่จะไม่ใช้ประโยชน์หรือนับแต่วันที่ครบระยะเวลาตาม (๒) ในกรณีที่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ยื่นเรื่องราวขอที่ราชพัสดุคืนเกินกำหนดเวลาตาม (๓) และทางราชการยังมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น หากกระทรวงการคลังเห็นว่ามีความสมควรอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจะพิจารณาคืนให้ก็ได้	ในกรณีที่ทางราชการประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้แต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทันกำหนดเวลาหรือประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ต่างไปจากวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ จะต้องทำความตกลงเพื่อขอขยายระยะเวลาหรือขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์กับผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้แล้วแต่กรณีก่อนครบกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ยกที่ดินนั้นให้แก่ทางราชการ หากผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ยินยอมก็ให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น การดำเนินการเพื่อให้ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้มารับคืนที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการที่จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น แจ้งให้ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ทราบโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้น และในกรณีที่ไม่มีผู้รับหรือไม่รู้ตัวผู้รับหรือรู้ตัวแต่ไม่ทราบภูมิลำเนาให้กระทำโดยประกาศ ณ ที่ตั้งแปลงที่ดินสำนักงานที่ดินและสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอในท้องที่และประกาศในราชกิจจานุเบกษา หากครบกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้มายื่นเรื่องราวขอรับคืน	เป็นเวลานาน ๑๐ - ๒๐ ปี หรือเกินกว่านั้นผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ก็ยังมียุติที่จะยื่นเรื่องราวขอคืนได้ เพราะกฎกระทรวงเปิดช่องให้โดยให้เป็นดุลพินิจของกระทรวงการคลังจะคืนให้ก็ได้หากเห็นว่ามีความสมควรอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ให้ปรับปรุงกฎกระทรวงในเรื่องนี้ที่เป็นการกำจัดตัดสิทธิของผู้ยกให้ และสิทธิของทางราชการจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือโดยหน่วยงานอื่นที่เหมาะสมแต่อาจแตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ของการยกให้

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
ข้อ ๙ ให้ใช้บังคับกฎกระทรวงนี้แก่การยื่นเรื่องราวขอที่ราชพัสดุคืนที่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับด้วย	ที่ราชพัสดุก็ให้ทางราชการสามารถนำที่ราชพัสดุนั้นไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมได้ ข้อ ๙ ในกรณีผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ที่มีสิทธิขอคืนที่ราชพัสดุตามกฎหมายฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ยื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุต่ทางราชการไว้แล้ว หากทางราชการยังมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้นและกระทรวงการคลังยังมิได้พิจารณาให้เป็นที่ยุติ ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองแห่งกฎกระทรวงนี้โดยอนุโลม แต่ถ้าผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ดังกล่าวมิได้ยื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุนั้นไว้ ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองและวรรคสามแห่งกฎกระทรวงนี้โดยอนุโลม ในกรณีที่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ยังไม่มีสิทธิยื่นเรื่องราวขอคืนที่ราชพัสดุต่ตามวรรคแรกแต่มีสิทธิได้รับคืนที่ราชพัสดุต่ตามกฎหมายฉบับที่ ๑๑ แต่ล่วงเลยเวลาที่จะดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองแห่งกฎกระทรวงนี้แล้วก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสองและวรรคสามแห่งกฎกระทรวงนี้ได้โดยอนุโลม	เพื่อให้มีบทเฉพาะกาลสำหรับการพิจารณากรณีการคืนที่ราชพัสดุที่มีการยกให้ก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้สามารถใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายฉบับนี้ได้ซึ่งจะเป็นคุณแก่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้มากกว่า

กฎกระทรวงปัจจุบัน	กฎกระทรวงที่ปรับปรุงแก้ไข	เหตุผล
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้
และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา
ประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และ
จัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุตามกฎหมายออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๔
ให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ และรองรับนโยบายรัฐบาล
การจัดปัญหาความยากจน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง
กฎกระทรวง
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ
(ฉบับที่ ๓)
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๕ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๕ ที่ราชพัสดุ ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสงวนไว้ แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการจะนำมาจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่า หรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ แต่ต้องเป็นการจัดหาประโยชน์เป็นการชั่วคราว

การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่งต้องเป็นการให้เช่าตามข้อ ๒๓ (๑) (๒) (๔) และ (๕) และจะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว

การจัดหาประโยชน์โดยการ จัดให้เช่าตามวรรคแรกและวรรคสอง ในกรณีที่เป็นการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ให้นำที่ราชพัสดุนั้นมาจัดให้เช่าในระยะยาวได้และไม่ต้องได้รับความยินยอมก่อน

การจัดหาประโยชน์โดยวิธีจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่ง จะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง”

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ตารางเปรียบเทียบ

ระหว่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒๕ เดิม กับ ร่างแก้ไข

ข้อ ๒๕ เดิม	ร่างแก้ไข	เหตุผลและความจำเป็น
ข้อ ๒๕ ที่ราชพัสดุ ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสงวนไว้แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการจะนำมาจัดหาประโยชน์ โดยการจัดให้เช่า หรือโดยวิธีการจัดทำสัญญา ต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ แต่จะต้องเป็นการจัดหาประโยชน์เป็นการชั่วคราว การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่งต้องเป็นการให้เช่าตามข้อ ๒๓ (๑) (๒) (๔) และ (๕) และจะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว	ข้อ ๒๕ ที่ราชพัสดุ ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสงวนไว้แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการจะนำมาจัดหาประโยชน์ โดยการจัดให้เช่า หรือโดยวิธีการจัดทำสัญญา ต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ แต่จะต้องเป็นการจัดหาประโยชน์เป็นการชั่วคราว การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่งต้องเป็นการให้เช่าตามข้อ ๒๓ (๑) (๒) (๔) และ (๕) และจะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าตามวรรคแรก และวรรคสอง ในกรณีที่เป็นการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ให้นำที่ราชพัสดุนั้นมาจัดให้เช่าในระยะยาวได้และไม่ต้องได้รับความยินยอมก่อน	เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ อนุมัติตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑.๒ (ฝ่ายความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ) เห็นชอบในมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอเพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุเป็นรูปธรรม และสัมฤทธิ์ผล ตามนโยบายของรัฐ สามารถแก้ไขปัญหาคอขวดในการถือครองที่ดินของราษฎรในเขตที่ดินของรัฐ โดยให้ราษฎรได้สิทธิการเช่า และให้ผู้เช่าสามารถนำสิทธิการเช่าไปทำสัญญาผูกพันเงินกู้กับสถาบันการเงิน ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้ส่งผลให้นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนประสบผลสำเร็จ อีกทางหนึ่ง โดยให้กรมธนารักษ์สามารถนำที่ราชพัสดุ ที่กระทรวงทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๒๕ เดิม	ร่างแก้ไข	เหตุผลและความจำเป็น
การจัดหาประโยชน์โดยวิธีจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่ง จะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	การจัดหาประโยชน์โดยวิธีจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่ง จะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	สงวนไว้แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการมาจัดหาประโยชน์ในกรณีที่เป็นการบุกรุกที่ราชพัสดุได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานดังกล่าวก่อน มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้จัดให้เช่าชั่วคราวได้ไม่เกินครั้งละ 3 ปี แต่ในทางปฏิบัติ สถาบันการเงินประสงค์จะให้ใช้สัญญาเช่าระยะยาว เช่น 20 ปี หรือ 30 ปี เป็นหลักประกัน จึงสมควรปรับปรุงกฎกระทรวงนี้ให้สามารถดำเนินการจัดให้เช่าได้ในระยะยาว เพื่อให้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนบรรลุผลสำเร็จ